

Kpashiri Pawlo Kirukate

Romanone Chinanu

Kiruka yonatachri ga wa yonatanrupirana

1 ¹Gitni Geso Kristo wayegrerno Pawlono, tomgakalurno yokanatanrupa, nutakikolupa Kiglerpotunanu Goyakalu Tokanu chinanu. ²Tye tokanchinwa muchikawa rupiratanru tokanchi geneklewatachineya Goyakalunu, kpashiri yonchiya. ³Tye tokanchinwa Giturupiranni. Walenwa Tawiklopisha gimaneya. ⁴Walenwa gipgujetkaluru Goyakalu Wgene rixinri muchkonuyma. Gipgujetkaluru Giwekikaluru Kpashirpotuya, wa gipnachinetskalaya yotunomtyachritka wa Geso Kristo Wutsrukate. ⁵Geso gimutlewe chinanu yokanatanru nutakikolu, ralixyapluna Wale tokanu ptowruneko pachijnemnunanuka gajene wa giwakaya.

Kiruka yoptotachine Romanone galixachine

⁶Wanna galixachinemkojenangi gixa. Geso Kristo tomganungi, ⁷wa pejnurunekgi Roma gwachingi. Goyakalu galukanungi, tomgakalungi, kpashirinepgi, gimutkalunepgi gixa. Wa Goyakalu Wuru, Wutsrukate koxa Geso Kristo giglenshinikankakangi ga wa rumutangi.

Pawlo galuka Roma salwayegletna galixachine

⁸Muchinanu npoyagnutlu Noyakalute, Geso Kristoya pejnurunekgi gixa chinanu, wa gixa galixle psolchijneko pogitikolutka. ⁹Goyakalni nkamrurewyegitanru nonshinikanuya Kiglerpotunanu Tokanchi Giturunu. Walenwa netjeru, gi nutuka gishinikletgi wa gixa nagjigogneyeegognenatgi. ¹⁰Nagjitlu patako waneplu pagogne, Goyakalu galukiniplu, kigleru yagapgalu gixa yegi nyinriipa.

¹¹Gi rixanu gita galuka getlepotutgi wa nkotspaltayegityapgi Goyakalu genekashle Giwekikaluruya gmuchkotanshinikanutjerupa.

¹²Walenwa wugleretanshinikanutikolupa gixaymananuko satkaka galixleya, gixanni wa gitanu koxa. ¹³Seyni gi naluklu, nomolene, gma mumatyanru, wa gixo katmaka wane nushinika gixa yegi nyinriipa, seyni xanigognenanu wane nixa gimaletletkota. Naluklu wa gixatskalaya koxa waneyapno nkamrutanrupa, payinetskalaya pixka.

¹⁴Nriwishkatna Kriykone, kgitmakanurune koxa, wanepnute kgitmatkalerune ga wa mumatkalene.

¹⁵Giyagkoxni gita pejnuruko numkatiyawaka naluklu ginkaklewyegityapgi Kiglerpotunanu Tokanchi wa gixa koxa Roma gajengi.

Kiglerpotunanu tokanchi giyaklewele

¹⁶Gi rixanu gi nupatewatlu gita Kiglerpotunanu Tokanchi. Gi rixanu walenwa Goyakalu giyaklewele wa gognawatikaluru chinanu, pejnuruneke galixachine chinanu, wa Goteyone gapka chinanu, ga wa Kriykone koxa chinanu. ¹⁷Gi rixanu Kiglerpotunanu Tokanchi gekakgitlu Goyakalu poyagaklewele yineru galixle chinanu. Ga wa pnuteyaka galixlu waneyaplu, Yonchi chinyawaka: **Wa poyagakachri giwekanu ralixleya chinanu.**

Yine mukochire

¹⁸Pgujetanurni Goyakalu jgekanu tengogneya ptowruko makagwakpireyna, ma poyagaklenuyna wanna yine chinanu wa rumretanruna galikakpotunanu tokanchi mpoyagkaakane rixinrina. ¹⁹Gi rixanu wa Goyakaluya gimatikolutka wanna koxa gipguyetyegitka. Gi rixanu wa Goyakalu gipgujetlu. ²⁰Gi rixanu wa mpogijetkaka wa Goyakalunu, walenwa gike rixiniko mnikawnakatu ruyakle, wa Goyakalu rixinri. Mpogijetkaka pgujetanru wa ruyakotiniyakawlu wa tye psolchijneko. Gimata jemkalurni wa kamrutkalurkaka chinanu. Giyagni wannako chinanupni, wanna mpoyagkaakane.

²¹Gi rixanu rumatmakluna Goyakalu, gi rupashichluna Goyakalu rixinri. Gi koxa poyagnutluna, seyini maleshawaka nutanshinikanutna. Manshinikanugajine mapshaga rixgajitkana.

²²Kgimatkalerune rixashatnawana. Seprolokanatkana. ²³Royaknu Goyakalu mpojpakatu rupekotluna yagluchi

yineru pojpakalu pixkalutu, ga wa kamejirune pixkalutu, ga wa nikchine gepkoxamkojejixirune pixkalutu, ga wa gistako yosrolotyachrikaka ixkalutu.

Jejine ksotanugolune

²⁴Giyagkoxni wa Goyakalu samyokna puchowninripatkana sotanugnuchi rajiyina, mpashmanene rixkakinripna wannakakluko. ²⁵Wanna gipekotlu galikakpotunanu tokanchi Goyakalunu gayroklu chinanu. Yonogyegitluna, giyakotkalunkaka wa Kgiyaklewakleru pnute. Walenwa gimalwugognenatkalurupa gike rixiniko mnikawnakatupa. Wane gixkalurupa.

²⁶Giyagni wa Goyakalu samyokna wa sotanugnuchi kapatmenuru waneyapna. Gi rixanu wa suxnena kashrijetluna rixjetyawakna rumumturetanruna wa ma mixyawakanna gimumturetkaluru. ²⁷Waneko pixka koxa rixna wa jejine. Ruknokluna rixjetyawakna rumumturetanruna wa suxoneya. Tsrusotanugnuchi rixna wa wannakakluko. Wane rixa mapatmennuchi kamrutna wa jejine jejinkakluko. Gimanekoyna saletikolupna rapnutikolupna pupjeyeginatanrunako pixkalutu.

²⁸Gi wa rugleretluna rumatpotutyapluna Goyakalu. Waneko pixka Goyakalu samyokna satu shinikanchi mugletuya, wa kamrutuyapluna maluukotu. ²⁹Ptowruko mpoyagkaknuchi, muglenchi, gimkapnuglu, gektutu gwagajpotutanunni. Ga wa wanepnute waneyna ranxalna, ruyalalewlena, yoptopirkakleya, yokwireyna, ma nshinikannuyna. Gixaxatachinni. ³⁰Kapataklerune, Goyakalu kamnixachinni, kgektutetaklerune, galixkotnachinwa, tsru gixashatnachinewa, gektutu koshpakachine, kaaligiruklerune.

³¹Manshinikanune, mpoyagkaakane, rumumtureta galuklewe mixkane, maluka gishinikanuwyeglekaakane, metwamonrene. ³²Rumata jemanrukma knina Goyakalu gitakanru, wa wale pejnuka kamrutachine poyagkalluna wa rupninripna. Gi wa walepje kamrutna, seyni rugleretluna pimrine koxa waneko pixka kamrutinripna.

Goyakalu wanepotuko gitaka yagoklewe.

2 ¹Giyagni pixako pchinanupni, yineru, girukoktayi pixini wa ruklukanuwna pchinyegitlu satu. Gi rixanu wa klunerukokta ruklukanuwna pchinyegitlu, pukluknanwa pixnanniko. Gi rixanu waneko pixkalutunyi pixni, wa pixa wane china ruklukanuwninripa.

²Seyni wumatlu wanepotuko ruklukanuwnayegijixanna Goyakalu wale pejnananuka kamrutachinepni.

³¿Gi ge pushiniklu pixa, yineryi, ruklukanuwnana pchinyegitna tyekaka kamrutachine, pkamrutlu waneko pixkalutu: pixlege kaspuwnanu wa giklukanuwnalupa Goyakaluya?

⁴¿Peyiklu ge pixa wa Goyakalu makotkotu rumutlewe, tsru pogirewlu potu shinikannuya, ga wa rakotanshinikanrewle? ¿Gi putakyagoklu walekni, wa Goyakalu kosekanshinikanutyi penshinikanutinripa?

⁵Seyni pshiknugajiya, wa paji gi penshinikanutyi, pumretanru pixanpako jgekanchi walegognepa jgekanchigogneklupa, rupgujewninrigognepa wa Goyakalu wanepotuko gitakyagoklewatina.

⁶Wale gapnutanru satkaka rixpoko kamruretyawaka.

⁷Kashnantakgogenatachine kigleru kamrutna, rujgaluna yochiglu, kagwakpiiru, mpojpaknuchi, Wale

rapnutinna wanna ruwekinripna gike rixiniko mnikawnakatu. ⁸Seyni kgimkapnugaklerune, gi wa ralixluna wa galikakpotunanu, seyni ralixluna wa mpoyagkknuchi, Wale rapnutinna wannapni jgekanchi wanepnute gimtuwakchi. ⁹Salewakchi, kachinolu koxa psolpotuko yineru giwekachri chinanu wa gektutu kamrukleru, wa Goteyonepni muchichachripa, ga wa Kriykonkoxapni. ¹⁰Seyni pogirewlu, kagwakpiiru, giglewanshinikanru kigleru kamrutachinepa, muchinanu Goteyonupa, Kriykonkoxapni. ¹¹Gi wa manewle giglenu chinanu yoptotanru Goyakalu wa yineru.

Tokanchi Yokanatkaluru wane migjene

¹²Gi rixanu ptowruneko waneyamigjene Tokanchi Yokanatkaluru mukochirewatachine, Tokanchi Yokanatkaluru waneyamigjene koxa ramganna. Ga wa ptowruneko Tokanchi Yokanatkaluruya mukochirewatachine ruklukanuwnanna Tokanchi Yokanatkaluruya. ¹³Gi rixanu gi wa poyagkakachine Goyakalu getanuya wa yijnakoshatachine, seyni Tokanchi Yokanatkaluru kamruklerune muklukanuwnakaakonetkani. ¹⁴Gi rixanu wa payine gi waneyna Tokanchi Yokanatkaluru, rumumturetanruna kamrutluna wa Yokanatkaluru Tokanchiya, wanna Tokanchi Yokanatkaluru waneyamigjene, seynimka waneyna Tokanchi Yokanatkaluru wannayako.

¹⁵Rekakgitluna wa Tokanchi Yokanatkaluru kamrurepa kayongalutkani rajiyina. Rupgujtanshinikanutnawana. Wanekopshini jigyegetnawana rushinikanuwnaleyna. Rapgutakna panshinikanu wa satunshinikanu.

¹⁶Wane rixanu walegognepa wa Geso

Kristoya Goyakalu gitakyagokanru yine yogimatanru, wa chinyawaka Kiglerpotunanu Tokanchi gita ginkakletanru.

**Wa Goteyone ga wa Tokanchi
Yokanatkaluru**

¹⁷Petanu, pixni Goteyo chinnachriwayi, wa Tokanchi Yokanatkaluru munangachriyi. Pterpiranatnawa Goyakaluya. ¹⁸Pixa gimatlu Goyakalu gishinikanru, pumata getanru wa kiglerpotu. Yimaakaluryi Tokanchi Yokanatkaluruya. ¹⁹Paponshinikanutnawa wa pixni wa maygalene kosekachriyi; pixni wa pokamlalyi mapshagawaka gwachineya. ²⁰Pyimakjetna manshinikanune. Mturune yimakachriyi. Waneyyi gimatkalewlu psoluko ga wa psoluko galikakpotunanu Tokanchi Yokanatkaluru. ²¹Giyagni pixa koxa wa satu yineru yimakachriyi pixinipa, ¿gi ge pyimaknawa pixnanuko koxa? Pixa wa ginkaklewatachriyi ma chowguwatikotupa, seyni ¿pchowguwatawa pixa? ²²Pixa wane chinachriyi ma mumopatlewatikotupa, ¿pumopatlewatge pixako? Pixni wa yagluchkaka getnanutachriyi ¿mupashiregotyi? ²³Tserpiranatnachriwayi wa Yokanatkaluru Tokanchiya. Pma kamrutkalchinanu wa Tokanchi Yokanatkaluru, ¿gi ge pma mupashichyanru wa Goyakalu waka gike? ²⁴Gi rixanu **mupashichkotu gixaklu Goyakalu giwaka payinetskalaya**, chinyawaka wa yonchi.

Sajruka gistaklewlu galikakpotunanu

²⁵Gi rixanu sajruka gistaklewlu gipxaklewata galikakpotunanni, pkamrutiniplu wa Yokanatkaluru Tokanchi. Seyni pkaspukiniplu wa

Tokanchi Yokanatkaluru, wa pixa sajruka gistakikolu kamrutka masajruka gistakikotpatka. ²⁶Giyagni wa msajruka gistakletkotu kamrutyaplu Tokanchi Yokanatkaluru chinyawaka, ¿gi ge wale ma sajruka gistakletkoklunu gitaako sajruka gistakletkolu chinanu? ²⁷Girukta wa mumumture sajruka gistakletkotu seyni kamrupotutlu wa Tokanchi Yokanatkaluru, wale giklukanuwnakakanyi pixa kapiranyegirutkayi, ga wa sajruka gistakletkaluryi, seyni pkaspukinri wa Tokanchi Yokanatkaluru.

²⁸Gi rixanu gi wa Goteyni, wa wane rixa gipgujewnaletachriyi, gi waleni koxa wa sajruka gistaklewlu gipgujewnalu wa manchiya. ²⁹Seyni Goteyni wa gitokoya Goteyo, ga wa sajruka gistaklewlu walenwa gaschiya, wa giwewikaluruya gi wa Tokanchi Yonatkaluruya. Gi wa rumalwurni yineya seyni Goyakaluya.

Panene pnute waneylu Goteyo

3 ¹¿Giyagni kluneru waneylu Goteyo panene pnute? ¿Klu rupxaklewata wa sajruka gistaklewlu? Gixo psoluyako. ²Gi rixanu muchinanu Goyakalu tokanu galikakpotunanu gaponshinikanutka Goteyone yegi.

³¿Gi rixkoxge wa pimrine wanna malixaklene rixinrina? ¿Wanna ma malixle chinanu gi ralixikolupa Goyakalu? ⁴Gike rixiniko. Seyni wa Goyakalni myokwiretnu ga wa ptowruko yineru kayloklerunmakni, wa tokanchi yonatkaluru chinyawaka:

**Wa Pixa, Goyakalu,
muklukanuwnakaakotupyi
pchina yanumsaletinri;**

**Wa paalirewatinripa wa
putakyagokikolupmaka.**

⁵Yineru ma poyagaklenu chinanu pnute pgujpotlu Goyakalu

poyagkaklewle. Wane rixini galikaka, ¿gi wchinanuna? ¿Mpoyagkaakatlege wa saletlewatnri Goyakalu? (Wa yineru gixyawakako nchina.) ⁶Gike rixininanuko. Wa wane rixini ¿gi rixpoko giklukanuwnayegjixletanna tye psolchijneko gwachine wa Goyakalu? ⁷Seyni naylokke chinanumka tsru rixinipa Goyakalu myokwirnu, rumalwutikolupa Goyakalu, ¿klu chinanu nuklukanuwnayegjixkota gita kmukochireru pixka? ⁸¿Klu chinanu gi wane wchina, “Wkamrutanru gektutu runinripa wa kigleru”? wa pimrine wane chinyegitwu wa wane pguta wchinyawaka. Poyagkaaka ruklukanuwnayegjixikolupna wane chinachine.

Maleshlu poyagkakachri, gi satunako

⁹Giyagni ¿klunerni? ¿Wanna pnutlege kiglewu wixa Goteyonwu? Gike rixininanuko. Muchinanu wunkakletanatkana Goteyone, ga wa payineko, pejnuruneko kmukochirerunni. ¹⁰Wane chinyongatyawaka:

Maleshlu poyagkakachri, gi satunako.

¹¹ **Maleshlu gimata jemachri.**

Maleshlu satu Goyakalu gijgachri.

¹² **Pejnuruneko gitspalata.**

Gike gapine rixkana.

Pawane gixkalunenatkanina.

Maleshlu satu kigleru kamrutachri.

¹³ **Yomlechi gitpukachri pixka rixaplajitna.**

Ginnuyna yokwirewatna.

Gimnu kachingate pixkalutu waneyna gispuyna rapukote.

¹⁴ **Ginamna katsepoyna kamakpiirewleyna, kapsakletlewleyna.**

¹⁵ **Teyaknanjixirunni wa ruyokiyapluna granchi.**

¹⁶ **Gigapka rawa gimtuklewlu, tsru salewnalu.**

¹⁷ **Gi rumatluna gwashatikowakgapo.**

¹⁸ **Wannaygale getanu maleshayna pikyaluna Goyakalu.**

¹⁹Seyni wumatlu ptowruko Yokanatkalaru Tokanchi chinyawaka, wane china Tokanchi Yokanatkalaru waneyalune chinanu, wa pejnuruko yineru pokche rixinripa wa psolchijnepotunanuko gwachri giklukanuwnakaakalurupa Goyakalu getanu. ²⁰Gi rixanu wa Tokanchi Yokanatkalaru kamrutkalchinanu gi pamanennako muklukanuwnakaakonepni Wale yegi. Gi rixanu Tokanchi Yokanatkalaruya rumatika wa mukochri.

Poyagkaklewlu wa galixlewluya

²¹Ga wa xani Tokanchi Yokanatkalaru migje poyagkaklewle Goyakalu pgujetanurutkani. Gipgujtatkalurni wa Tokanchi Yokanatkalaruya ga wa tokanchi geneklewatachineya.

²²Poyagkaklewle Goyakalu, Geso Kristo galixikolu chinanu, wannanupni ralixjene pejnunanuka. Gi rixanu pixkakaklunni. ²³Gi rixanu pejnuruneko mukochirewata. Gi rapkapluna wa royaknu Goyakalu. ²⁴Ga wa rumutlewle chinanu Goyakalu muklukanuwnakaakone rixkakna.

Walenwa renekashle, gi rixanu Kristo Geso wentlu yine gognewatinripa.

²⁵Goyakalu galukyawaka, Geso chinanukni kaspuuka yineru mukochire ralixleya, Gesograga chinanu. Wane rixa gipgujewnakletlu Goyakalu poyagkakachri rixinri, wa wane rixa getashletlu wmukochire wa muchikawa wkamrutanrukaka. ²⁶Pogetwamonrewlu rixkalchinanu Goyakalu, rumatyapluna yine wa galikakni poyagkakachrini Wale tyegognekakaya, gi rixanu

tyegogneko poyagkakachrini Wale, ga wa poyagkakachri rutaklu yineru, Geso ralixinri chinanu.

Tserpiranawnalu gimaletkaluru

²⁷¿Ginaakoxluge wa tserpiranawnalu? Ginanshichkaluru. ¿Giru Tokanchi Yokanatkaluru chinanu? ¿Kamrurchiyele? Gike. Seyni rixjetyawaka galixlu. ²⁸Giyagni wyanshinikanutlu muklukanuwnakaakotu rixinripa wa yineru ralixleya, wa Tokanchi Yokanatkaluru kamruremigjeya. ²⁹¿Wa Goteyonenupjerge wa Goyakalu? ¿Gi ge payine Goyakalutkoxni wa Goyakalu? Galikakpotunanni payine Goyakalutkoxni. ³⁰Gi rixanu satupjerutni Goyakalu. Walenwa muklukanuwnakane rutakanna sajruka gistaakotachine galixluya, ga wa msajruka gistaakotkone koxa galixlu chinanu. ³¹¿Giyagni wutakashatlu maleshawaka wa Tokanchi Yokanatkaluru galixlu chinanu? Gike. Wmunchkotlu Tokanchi Yokanatkaluru.

Gawrani wyimanrupa

4 ¹¿Gi wchinankoxlu wa Gawra gikshikanru? Walenwa wutsrukatni wumaneya. ²Wa Gawra muklukanuwnakaakotu rixinmaka wa kamrurchiya, ralixkotinmakwa, seyni gi wa Goyakalu getanu. ³Gi rixanu ¿gi china wa yonchi? **Wa ralixlu Goyakalu Gawrani. Rutakyegitka poyagkaklewle rixinri.**

⁴Seyni wa kamrurewatachriya gi wa genekashlu kagwaaka wa wenutikolu, seyni riwishkaachi. ⁵Ga wa girukta gi kamrurewata seyni ralixlu Goyakalu wa mupashiregolune muklukanuwnakaakone gitakachri, wale galixle gitaaka poyagkakleyapa. ⁶Tawi pixka koxa wane chin yetgitlu

giglenshinikanyegitkaluru wa yineru wa Goyakalu gitakyalu poyagkakle kamrurchi migje. ⁷Wane china:

Giglenshinikanyegitkalune wanna rukuluanuwnalna

kaspukyegitkana, wa wanna gishyamukochiretkalune.

⁸**Giglenshinikanyegitkaluru wa jeji gi wa**

kmukochireru rutaaka Gitsrukaachiya.

Yaglu rixa sajruka gistaklewlu, rumatikolupa poyagkaklewle

⁹Giyagni wa tye giglenshinikanyeglewlu ¿wa sajruka gistaakotkalunepjenuplege? ¿Waka msajruka gistaakotkonkoxaplege? Gi rixanu wane wchina, **wa Gawra galixle gitaaka wale poyagkakle rixinripa.** ¹⁰¿Gi rixpoko poyagkakachri kagwaakota wale? ¿wa sajruka gistaakotkaluru, waka msajruka gistaakotuwa? Gi wa sajruka gistakletkaluru, seyni msajruka gistaakotu. ¹¹Sajruka gistaakikolu yaglu rixinripa, rumatikolupa poyagkakachri rixinri ralixleya chinanu. Wane rixa msajruka gistaakotuwa, rurna rixinripa pejnuruneko galixachine msajruka gistaakone, wanna koxa poyagkakachine gitakikolupa. ¹²Rurna rixinrikoxapa sajruka gistaakotkalune, gi wanna sajruka gistaakotkalunepje, seyni koxa wa gomkagitachine galixlugapo wa wutsrukatni Gawrani msajruka gistaakonuwa waneylu.

Wa gipiratkaluru tokanchi, gi wa Tokanchi Yokanatkaluru chinanu

¹³Gi rixanu gi wa Tokanchi Yokanatkaluru chinanu, seyni wa poyagkaklewlu chinanu galixlewlu, Gawra ga wa giklopishane gipiryegitka wanna yoptotyaplu psolchijneko. ¹⁴Gi rixanu wa Tokanchi Yokanatkaluru

waneyalune wannapmakni yoptotachinepa, gike gaprimkatkani wa galixlu; giknookalurmakni wa gipiratkaluru tokanchi. ¹⁵Gi rixanu wa Tokanchi Yokanatkaluru kamrutlu jgekanchi. Gi rixanu ginakakta maeshlu Tokanchi Yokanatkaluru, gi koxa wane kaspukika wa Yokanatkaluru Tokanchi.

Wa gipiratkaluru yoptotko galixlewlw chinanu

¹⁶Giyagni poyagkakachine gitaaka wa galixle chinanu, wa Goyakalu gimutleweya rixinripa, poyegi rixinripa tokanchi gipiratkaluru pejnuruneko giklopishane chinanupa, gi wa wannapje chinanupni wa Tokanchi Yokanatkaluru waneyalune, seyni wanna koxa chinanupni, wa Gawra galixle waneyalune. Walenwa wutsrukadni pejnurunekwu wixa. ¹⁷Wane chinyongatyawaka, **Gita gitakyi gixo payinerumnunanuka gitsrukadni pixinripa.** Wane rixa Gawra Goyakalu getanu. Walenwa Gawra galixanru. Walenwa gipnachine genekgiwekletachri. Walenwa wane gwachri pixka chinru wa mwakatuwa.

¹⁸Mumkata kagwaakotupmaka, kagwaka Gawra. Ralixlu wa **gixo payinerumnunanuka gitsrukadni rixinripa,** chinyawakpotuko: **Wane pixka rixanna puklopishane.** ¹⁹Gi wa rugroka galixluya. Gi rutakyagoknawa gimaneya gipnachritka. (Satu pacha walapustsitkani.) Gi koxa rutakyagoklu gipnachri twugeneulemapa Sara. ²⁰Gi koxa nutatlu Goyakalu gipiratanru ma malixlenuya. Seyni muchkotnawa ralixleya. Rumalwutlu Goyakalu. ²¹Psolpotuyako rushinikanuwatya wa ptowruko rupiratanru Goyakalu, kgiyaklarni kamrutuyaplu. ²²Giyagkoxni wa Gawra galixle **rutakyegitlu poyagkaklewlw rixinri.** ²³Gi wa walepje

chinanni yonatka wa rutakyegitikolu. ²⁴Seyni wixa koxa chinanu, wa wixa galixachinwu gitakyegitikolupa, gi rixanu walixlu wa Geso yotunkakachri Wutsrukate wixanu gipnachinetskalaya. ²⁵Walenwa samyookaluru wixa mukochire chinanu, ga wa yotunkaakaluru muklukanuwnakaakone wixinripa.

Muklukanuwnakaakone yoptotanrupa

5 ¹Giyagni muklukanuwnakaakonwu galixluya, kigle gwashletkawu Goyakaluyma Wutsrukate Geso Kristo chinanu. ²Wale chinanu koxa wapkaplu tye gimutlewlw gawyegitanru galixluya. Wumuwwata wkagwakinri Goyakalu goyaknu. ³Gi wa walepje, seyni wumuwwatanu koxa salewakchiya. Wumatlu wa salewakchi kamrutlu kashnantakogneru. ⁴Ga wa kashnantakogneru kamrutlu gasruglewlw. Ga wa gasruglewlw kamrutlu kagwakikolu. ⁵Ga wa kagwakikolu gi wa kapatmenurni. Gi rixanu Goyakalu gishiniklewlw gipkaakalurni wajiya Giwekikaluru Kpashiriya, wenekikolu.

Kristo gipna mkagwakpiraklene chinanu

⁶Gi rixanu wa Kristo muchkonwu wixanatini, gipapko rupnana mkagwakpiraklene chinanu. ⁷Kyapreru satu gipnanmaka poyagkakachri chinanu, seyni patako satu mpiikatu rixnawa rupninripa kigleru chinanu. ⁸Seyni Goyakalu gekakgi galuklewlw wixaya, gi rixanu, kmukochirerunwu wixanatini, Kristo gipna wixa chinanu. ⁹Giyagni wanepnuteyaka muklukanuwnakaakonwu gigragaya; Waleya wognetkaako wa jgekanchiyegiya. ¹⁰Giyagni wkamnixanatinrikopshini rupoyikgayegitinwu Goyakalu Gituru

gipuka chinanu, wanepnuteyaka wupoyikgayegitikolutka, wognetkaako Wale giwekle chinanu. ¹¹Gi wa walepjeni, seyini wumuwata Goyakaluya, Wutsrukate wixanu Geso Kristo chinanu. Wale chinanu wupoyikgayegitikolutka.

Pogirewata mukochri ga wa gipukchi

¹²Giyagni, wane rixa jiglokleta mukochri tye psolchijiko satupje yineru chinanu. Mukochri chinanni wa gipukchi. Giyagni wane rixa giknogletna gipukchi pejnuruneko yine. Gi rixanu pejnuruneko mukochirewata.

¹³Wa ma mwanatkanuwa Yokanatkaluru Tokanchi, tye psolchijineko rawanatatka mukochri. Seyini Yokanataluru Tokanchi mwakanuwa gi wa ruklukanuwnakaaka yineru. ¹⁴Seyini pogirewatatka gipukchi Gatakluyakawa wa Moysisiklupotunanuko, wanna koxa chinanu gi wa Gata ma mumretkale pixka rixa mukochirewletna. Gatanwa ginachripatka yaglu.

Poyagkaklewlu genekashatkaluru

¹⁵Seyini gi wa mukochri pixka rixa genekashlu. Gi rixanu satupje yineru mukochire chinanu rupninna gixni, pnuteyaklu wa Goyakalu gimutlewele gixo chinanu, ga wa genekashlu satupje yineru gimutlewele chinanu. Walenwa Geso Kristo. ¹⁶Gi koxa wane pixka rixa wa genekashlu, wa satupje yineru mukochire pixka. Gi rixanu satupje mukochri runya giklukanuwnayegjixlu ruklukanuwnayegjixkolupna, seyini gixo mukochri runya gimutlewlu muklukanuwnakaakone rutakikolupna. ¹⁷Gi rixanu satupje yineru mukochireya pogirewatini gipukchi ga wa satupje yineru chinanu koxa, wanepnuteyaka pogirewatanna giwekachinepa satupje

wa Geso Kristo chinanu, gixo gimutlewlu yoptotachinepa, wa poyagkaklewlu genekashatkaluru yoptotachinepa.

Gixo potu gimutlewlu

¹⁸Giyagni waneko pixka rixanu satupje yineru mukochireya ruklukanuwnayegjixikolna pejnuruneko yine. Waneko pixka rixa: satupje yineru poyagkaklewleya, pejnuruneko yine muklukanuwnakaakone gitakikolu ruwekinripna. ¹⁹Gi rixanu satupje yineru majnaknu chinanu rutaakana kmukochirerune gixolune. Waneko pixka satupje yineru yijnakle chinanu gixo gitaako poyagkakachinepa.

²⁰Wa Tokanchi Yokanatkaluru jigloka wa mukochri tseruwninripatka. Wa mukochri tseruwninitka tseruwnapotuta wa gimutlewlu koxa. ²¹Wane rixa pogirewata mukochri rupninriyna yine, waneko pixka rixa poyagkaklewlu chinanu; pogirewata gimutlewlu ruwekinripna gike rixiniko mnikawnakatu Geso Kristo chinanu Wutsrukate wixanu.

Wixa gipniyanatkalu mukochrini

6 ¹¿Gi wchinanu koxa? ²¿Womkagitanru wmukochirewatini tseruwninripa gimutlewlu? ³¿Gike wixiniko. Gi rixanu wixa gipniyanatkalu mukochrini. ¿Gi wixpoko satokleyegitanutnaklu wale? ⁴¿Gi ge gimatlu gixa wa wixa girukokta katkaluru Geso Kristoya, katkaluru rupnaleyaya? ⁵¿Gi rixanu katluya kapnatkalunwu. Waleyima gipnachinetkawu. Wa Kristo wane rixa yotunretinri gipnachinetskalaya Girchi goyaknuya, waneko pixka wixanu wixa: gawinripa gerotu giweklupa.

Goyakaluya wuweka Kristoya

⁵Waleyima pagipnagalunetkawu wixini Wale gipnale yagluya, waneko

pixka rixa yotunotinri yaglu wixanu. ⁶Wumatlu wa tye: wa kapokotmane wixinri Waleymananuko koroshishkita rutaaka, gike mumkatkatu rixikolupa wa mukochrimane, ma wayegretyanpatkawu mukochri. ⁷Gi rixanu wa gipnachrinatka, gi wa mukochri giklukatkalu.

⁸Kristoyma wupnini, walixlu wa wuwekinrikoxapa Waleyma. ⁹Wumatlu wa Kristo yotunotinritka wa gipnachinetskalaya, gi rupnanutka. Waleya gi pogirewatanatka gipukchini. ¹⁰Gi rixanu rupninri, pakatapje rupniyanatkalu mukochrini, seyni ruwekinri Goyakaluya ruwekatka. ¹¹Waneko pixkapotuko gixanu gixa. Gkagwakinwa galikakni gipniyanatkalu mukochrini, seyni Goyakaluya giweka wa Kristo Gesoya Wutsrukate wixanu.

Genekinwa Goyakalu

¹²Giyagni gi pogirewatanu mukochri gimaneya wa gimane gipnachripa, gma yijnakotyaplu gimane retsotanrewleya. ¹³Gi koxa genekanru gimane psojite mukochri, mpoyagkaknuchi gapi rixinripa, seyni giwekachingi wa gipnapachine pixkalungi genekinwa Goyakalu. Goyakalu galikaka genekanru gimane psojite poyagkaklewlu gapi rixinripa. ¹⁴Gi rixanu gi wa gitsrukatanutkalu mukochri. Gi rixanu gi wa Tokanchi Yokanatkaluruyegitkagi, seyni gimutlewluyegitkagi.

Poyagkaklewlu wayegrenepa

¹⁵Giyagni ðklunerni? ðWmukochirewatewge gi rixanu gi wa Tokanchi Yokanatkaluruyegwu, seyni gimutlewluyegwu? Gike wixiniko. ¹⁶ðGi ge gimata gixa wa girukokta wayegrene gitakinwa gyijnakotyaplu, wale wayegrene gixinitka wa gyijnakotanru? Waka mukochri wayegrengi gixinripa,

waka yijnaklewlu wayegrengi poyagkakachine gixinripa.

¹⁷Poyagnutkalurni Goyakalu, wa mukochrimka wayegretanatanungi, gyijnakotatkalu gajiya tye pixkalutu ginkaklewlu wa wale chinanu gitaaka gixa. ¹⁸Mukochri yegi gishpakyatka. Poyagkaklewlu wayegretatkagi. ¹⁹Gi rixanu yineru muchkotu gixyawakpotuko pixka nchingi. Wane gixa genekletlu gimane psojite gimuteru wayegeru rixinripa, mpoyagkaknuchi wayegeru rixinripa, waneko pixka gixanu xani. Genekanru gimane psojite poyagkaklewlu wayegretyaplu gipashiregnyuapa.

Mukochri wenutikolu

²⁰Gi rixanu mukochri wayegretanatingi, gi wa poyagkaklewlu wayegrenenangi. ²¹ðKlu koxa waneyatkagi waleya, wa xawakni gipatewatanrutka? Gi rixanu gipnalni wale yoptukyawaka. ²²Ga wa xani mukochri gishpakyatka. Goyakalu wayegrenetkagi. Ga wa gkamrure koxa kpushiritka. Ga wa yoptukyawakapni giwekinri gike rixiniko mnikawnakatupa. ²³Ga wa mukochri wenutikolni wa gipnalpotu, seyni Goyakalu genekashle yoptotachri walenwa giwekleu gike rixiniko mnikawnakatupa Kristoya Geso Wutsrukate wixanu.

Gipniyatkalu Tokanchi Yokanatkalurupiranaya

7 ¹Nomolene, gi wa mumatkangi, gi rixanu nuynumsatna Tokanchi Yokanatkaluru gimatachine. ðGi ge gimatlu wa Tokanchi Yokanatkaluru rutsrukata yineru ruwekakopshini? ²Gi rixanu kganururo, ruwekakopshini tganuru, Tokanchi Yokanatkaluru ginanshichawalo. Seyni rupnini tganuru,

Tokanchi Yokanatkalu gnurchipirana tushpakyatka. ³Giyagni wa ruwekiniwa tganuru, gimopatlewatachro chinkalurojni wa satu jeji tganurutinipa. Seyni tupnagnurutinitka tushpakatka Tokanchi Yokanatkaluruya. Giyagni gi wa gimopatlewatachrotkani wa satu tganurutinika.

Gipniyanatkalu Tokanchi Yokanatkalu

⁴Waneko pixka gixa, nomolene gitanune, gipniyanatkalu Tokanchi Yokanatkalu Kristomaneya, satunuko gixinripatka, walenwa yotunotachritka gipnachinetskalaya, kigle kamrurewlepuw Goyakalu chinanu. ⁵Gi rixanu manchi wixanatinowa, mukochri getsotanrewle, Tokanchi Yokanatkaluruya, wumane psojtkaka kamrurewatya. Wale gwakakyaplu gipukchi. ⁶Ga wa xani Tokanchi Yokanatkalu wushpakyatka. Wupniyanatkalu wkashinatjerni, ga wa Giwekikaluruya wkamrurewatinripatka. Werotewatinritka. Gi wa yonchi kapokotewatinriya wkamrutanutka.

Tokanchi Yokanatkaluruya rumatika mukochri

⁷¿Gi wchinanu? ¿Tokanchi Yokanatkalu mukochrige? Gike rixiniko. Gi numatanatlu mukochri, seyni wa Tokanchi Yokanatkalu chinanu numatlu mukochri. Gi rixanu gikoxmaka numatanru getsotanrewlu, wane ma chinkanumka Tokanchi Yokanatkalu: **Gi petsotanrewatanu.** ⁸Mukochri gikshiklu ruglepoktapinri yokanruya. Wane rixkakyano ptowruko getsotanugnuchi. Gi rixanu Tokanchi Yokanatkalu migje mukochri gipnahrini. ⁹Tokanchi Yokanatkalu migje nuwekanata. Seyni wa Tokanchi Yokanatkalu gininitka, mukochri giwekatnaka, ga wa gita gipnana.

¹⁰Netatkalu yokanru giweklu chinanmaka, walenwa nupnale chinanu.

¹¹Gi rixanu mukochri gikshiklu ruglepoktapinri yokanruya. Yokwitanno. Waleya ruylatanno. ¹²Giyagni galikakni Tokanchi Yokanatkalu kpushirni, ga wa yokanru kpushirni, poyagkakachrini, kiglerni.

Mukochri gita gitokote gwachri

¹³Giyagni ¿kiglerunanu gita chinanu gipnalu rixa? Gike rixiniko. Seyni mukochri mukochri gipgijewwinriya wa kigleruya ruylatno, mukochriputunanu rixinriya mukochri Tokanchi Yokanatkalu chinanu.

¹⁴Gi rixanu wumatlu Tokanchi Yokanatkalu Giwekikaluruyini. Ga wa gitni manchino, gishankakalurno mukochrinupno. ¹⁵Gi rixanu wa nkamrutanru gi numata jemlu. Gi koxa wa nalukanru nkamruta. Seyni nayegixanru wale nkamruta. ¹⁶Wa nma malukanutu wale nkamrutini, nupgijatlu wa Tokanchi Yokanatkalu kiglerni. ¹⁷Giyagni xani gi wa gita kamrutlu, seyni mukochri gita gitokote gwachri kamrutlu. ¹⁸Gi rixanu numatlu gitnanuko, walenwa nomaneya, gi rawa kigleru. Gi rixanu waneyno naluklewe, seyni gi nukshiklu kigleru nkamrutinri. ¹⁹Gi rixanu gi nkamrutlu naluka kamrutanru kigleru. Seyni wa gektutu nma malukanutu wale nkamruta. ²⁰Ga wa nma malukanutu nkamrutini, gi wa nkamrutanutkalu gita, seyni mukochri kamrutanru gita gitokote gwachri.

Yagotkaklu nonshinikanuya

²¹Nukshiklu pnuko gixjetikowaka: wa naluka kigleru kamrutanru, gektutu gwakoxno. ²²Gi rixanu wa gitoko gajeruya numjika Tokanchi Yokanatkaluruya Goyakalunu. ²³Seyni netlu nomane psojite pnuko

gixpokotikowaka. Wale satkaktakmaklu nonshinikanu gixpokotyawaka. Raniikoxno gostutkalurno nkamrutyapmaklu mukochri gixpokotyawaka nomane psojiteya galukyawaka.

²⁴iKapsakletkalurno! ¿Katu koshpakanunno tye gipukchimaneya? ²⁵Npoyagnutlu Goyakalu, Geso Kristoya Wutsrukate wixanu. Giyagni nonshinikanu galukyawaka nkamrutini, Goyakalu yokanrekaka wayegrerno. Ga wa nomaneya galukyawaka nkamrutini, mukochri gixpokotyawaka wayegrerno.

**Gi ruklukanuwnayegixkona
wa Kristo Geso gwachine**

8 ¹Giyagni maleshpottutkalu ruklukanuwninritkana wa Kristo Geso gwachinetka, wa galixachinetka. ²Gi rixanu Giwekikaluru yokanre giweklupirana Geso Kristoya wale koshpakno mukochri yokanreya, ga wa gipukchi yokanreya. ³Gi rixanu wa Tokanchi Yokanatkaluru mumkatanatanutu, wumane gigroklewle chinanu, Goyakalu kamruta. Wane rixa yokanretlu Waleko Gituru kmukochirerunmane pixkalutu ga wa mukochri chinanu. Wane rixa nikatlepotutyaplu mukochri wumane gwachrini, ⁴poyagkakikolupa wa kigleru yokanruya wixaya, wa manchi gixjetyawaka mixkanwu, ga wa Giwekikaluru gixyawaka.

⁵Gi rixanu manchi pixka gixachine, manchipiranaya nshinikanutachinni; ga wa Giwekikaluru pixka gixachine, Giwekikalurupiranapje yanshinikanutachinni. ⁶Gi rixanu manchinshinikanu gipnalni, ga wa Giwekikalurunshinikanu giwekluni, ga wa kiglenshinikangajirni. ⁷Giyagni manchi gishinikawaka walenwa kannixikolu Goyakalu. Gi rixanu wane

gixachri gi yijnakotlu Goyakalu yokanre. Gi koxa rumkatlu. ⁸Giyagni manchi giyakatyachine gi rumkata gignshinikanretluna Goyakalu.

Gixa gitokote gwachri Giwekikaluru

⁹Ga wa gi manchi giyakatyachingi, seyni Giwekikaluru giyakatyachingi, wa gixa gwinri Giwekikaluru Goyakalunu. Katukta Giwekikaluru Kristonumigjetu, gi Kristonni wale. ¹⁰Seyni gixa gitokote rawini Kristo, gimane galikakni gipnachrini mukochri chinanu. Ga wa giwekikaluru giweka wa poyagkakikolu chinanu. ¹¹Wa gixa gitokote rawini Giwekikaluru, Geso yotunkakjerunu wa gipnachinetskalaya, wa yotunkakjeru Kristo Geso gipnachinetskalaya ruweekakankoxlu gixamane popukalu Giwekikaluruya Walenu, gixa gitokote gwachri.

Kristoyma yoptotachinepwu

¹²Giyagni nomolene, riwiskatachinwu, gi wa manchiyni, giyagni gi wa manchi gixjetyawakako wixinripni. ¹³Gi rixanu manchi gixyawakako gixininapa, gipnanuna. Seyni wa Giwekikaluruya gixa gipnakakanru wa manchi kamrure waneklu giwekanu. ¹⁴Gi rixanu pejnuruneko Giwekikaluru Goyakalunu kosekanune, wannanwa Goyakalu wgenene. ¹⁵Gi rixanu gi gyoptotlu wayegrechinshinikanu wa mpikyapatnaka. Seyni gyoptotlu wgenchi gitaakalurunshinikanu. Wale chinanu wsaplewata, “Gawwa, Nuru.” ¹⁶Gi rixanu Giwekikaluruko wixanshinikanu gipgujtatlu Goyakalu wgenene wixinri. ¹⁷Wale wgenene wixini, yoptotachinkoxapwu; yoptotachinepwu Goyakalunu; Kristoyma yoptotachinepwu. Waleyma salewnachinkoxapwu wixini,

Waleyapotuko pogirewlu
wenekikolupa.

Pogirewlu ginachripa galuukaluru

¹⁸Gi rixanu numatpotutlu wa tyegognekaka wsalewninri gi rumuknini pogirewlu ginachripa gipgjujewnachripa wixaya. ¹⁹Gi rixanu wa giyakotkaluru psolu galukleyako kagwakpotuta wa rupgjujewninripna Goyakalu wgenene. ²⁰Gi rixanu moyakatu rixkaklu ruyakotanru Goyakalu, gi wa giyakotkaluru gishinikanru chinanu, seyni wane rixkakjeru wa Goyakalu chinanu. Wane rixlu wa Goyakalu wa kigleru kagwakyapna wa ruyakotanrutka. ²¹Wa waleko giyakotkaluru koshpaaikalurupni moyaknuchi wayegretlewyawakaya. Rapkaplu gishpakikowaka katajiwaka Goyakalu wgenenu.

²²Gi rixanu wumatlu pejnuruko giyakaluru pagochgitkalune rixna, pakachinolu getkalunni xanigognenanu.

²³Gi walepjeni, seyni wannanuko, wa Giwekikaluru gekamrure waneyalune, wixa koxa ga wa wanna gitokoyako wochgita, wkagwakanatinri wa Wale wugenene gitakpotutikolupa, walenwa wumane gishpakleyapa, wenutikolutka chinanu. ²⁴Gi rixanu kagwakachinwu wognewatinri. Seyni wa kagwaakaluru getika, gi wa kagwaakalurni. Gi rixanu wa satu getkoklunu, ¿gi rixpoko kagwakletanru? ²⁵Seyni wma metanutu wkagwakini, wakatanshinikanreya wkagwakanru.

Wa Giwekikaluru gagjigognere

²⁶Waneko pixka rixa gipxakletwu Giwekikaluru wumenoklunshinikanruya. Gi rixanu gi wumata kluneru kigleru wagjitinripa. Seyni wa Giwekikaluruko gagjita wixa chinanu rochgiyle mumkata chinkotu.

²⁷Getjegajrewatachri gimatlu Giwekikaluru gishinikanru. Gi rixanu wanepotuko Goyakalu gishinikyawaka, ragjita kphashirine chinanu.

Ptowrunanuka pakamrutkolutni kigleyapna Goyakalu galukachine

²⁸Wumatlu ptowrunanuka pakamrutkolutni kigleyapna Goyakalu galukachine, wannanwa tomgakalune Wale galukyawaka. ²⁹Gi rixanu muchikawako rumatanune rutakagnaputa, Gituru yaglu pixka rixkakikolupna, Wale muchinanu gishpakachri rixinripa gixo gimolenetskalaya. ³⁰Wa rutakagnaputanune wanna koxa tomga. Wa tomganune wanna koxa muklukanuwnakaakone rixna. Wa muklukanuwnakaakone rixanune wanna koxa royaknu reneka.

Wakagloklewopotuta

³¹Giyagni ¿gi wchinanu wa tyeya? Wixa yegi rixini Goyakalu, ¿katu kamnixwu wixa? ³²Ga wa Wale gi chipetlu Giturpotuko, seyni samyoklu ptowruneko wixa chinanupa ¿gi rixpokotyawaka Gituruymananuko ma meneekanupwu ptowrunanuka? ³³¿Katu jigyegitna Goyakalu tsomitanune? Goyakalni muklukanuwnakaakone gixkaklewatachri ¿Katni wa giklukanuwnayegixlewatachri? ³⁴Kristonwa gipnachri. Wanepnute Walenwa yotunkaakaluru. Walenwa Goyakalustsi potuklesreta gwachri. Wale koxa giykoyegitwu wixa. ³⁵¿Giru kotspalatinwu Kristo galuklewleya? ¿salewakchirge? ¿ga wa kachinolege? ¿ga wa kojwawakchirge? ¿ga wa nachlege? ¿ga wa mamkatutnuchlege? ¿ga wa kyowikolege? ¿ga wa yoglolewaprege? ³⁶Wa chinyawaka yonchi:

**Pixa chinanu psollogneko
gipnachinwu.**

**Kagwaakalunwu gowegane pixka
giylatkalunepa.**

³⁷Seyni psoluyako tyekakaya wakagloklewpotuta walukjeruya.
³⁸Giyagni nalixa gita, gi wa gipukchiko, gi wa giwekluko, gi wa kamchineko, gi wa tsrukakaluneko, gi wa kgiyaklewakleruneko, gi wa xanirutuko, gi wa ginachripako, ³⁹gi wa tenolu, gi wa gitokpotuko, gike giyakotkaluru gimkata kotspaletyawu Goyakalu galuklewleya, wa Kristo Geso gwachri, Wutsrukate wixanu.

**Kachingajognenanru Pawlo
Gisrayiline chinanu**

9 ¹Galikakni wa nchinanru Kristoya. Gi nayroklewata. Giwekikaluru Kpashiriya nonshinikanu gipgujatno muklukanuwnanshinikanutkatno. ²Wane nixa, tsru wamonchi nixa. Kachingajognenanru. ³Gi rixanu nalukmaklu gitakmaka kamakpiratko Kristoyegiya nomolene chinanu, nonerune nomaneya. ⁴Wannanwa Gisrayiline. Wannanni wa wgenchine gitakikolu, ga wa pogirewlu, ga wa tokanchi gipiratkaluru. Wannanwa Tokanchi Yokanatkaluru geneekalune, wa Goyakalu kamrurewyegitachine. Wannanni wa Goyakalu gipiratanru. ⁵Wannanni wa gitsrukachinni. Wannanni wa Kristo gimaneya. Walenwa Goyakalu pejnurkakayako gimalwutkalurgoggenanu. Wane gixkalurupa.

Gipiratkaluru wugenetikalune

⁶Gi wane rixa magjeretmaka Goyakalu tokanu. Gi rixanu gi wa Gisrayiliklopishane pejnuruneko Gisrayilinni. ⁷Gi wa Gawraklopishane rixinrina chinanu, pejnuruneko wale

wugenetika. Seyni **giklopishane chinikolupna Gisaakaya.** ⁸Wane chinyawaka, wa manchi wugenetikalune, wanna gi wa Goyakalu wgenene chinkana, seyni wa tokanchi gipiratkaluru wugenetikalune wannanwa kagwaaka Gawraklopishane. ⁹Gi rixanu wa tokanchi gipiratkaluru wane china:

“Xani topapko gapokinipa, nunanu. Waneyatpalko Sara toturu.”

¹⁰Gi wa walepjeni, seyni Riwika koxa mushiwata satu Gisaakaya, wutsrukadni. ¹¹Gi rixanu ma mushpaakanuwana, gi koxa kigleru kamrutawana, gi wa mugletuko, Goyakalu galukyawaka rawgoggenatinripa, Wale tsomityawaka, gi wa kamrurchi chinanu, seyni tomgalewatachri chinanu, ¹²wane chinka wala, **“Wa mturu wayegretanru wa tsru.”** ¹³Yonchi chinyawaka:

**Gakowo naluka, ga wa Gisawo
nayegixa.**

Goyakalu getwamonrewle

¹⁴¿Gi wchinanu koxa? ¿Wanerge Goyakalu mpoyagkaklewle? Gike rixiniko. ¹⁵Gi rixanu Moysisi wane china:

**Nupxakanrupa nupxakanu,
ga wa netwamonutanrupa
netwamonutanu.**

¹⁶Giyagni wa Goyakalu tsomitinri gi wa wixa galuklewle chinanu, gi wa wmuchkowlu chinanu, seyni Goyakalu getwamonrewle chinanu. ¹⁷Gi rixanu wa yonchi wane chinru Gwarawo:

**Waleko chinanu nutakyi
nekakgityaplu nuyaklewle pixaya,
runkakletikolupa ngiwaka
psolchijneyako.**

¹⁸Giyagni koxa girukta raluka getwamonreta Goyakalu, retwamonutlu. Girukta raluka shikowkakleta, shikowkaklu.

Kamrurewakleru ga wa kajpa

¹⁹Giyagni wane pchinanno, “¿Klu koxa kegemgiya?” Gi rixanu ¿katu satkakakanru Goyakalu gishinikanru?

²⁰Ga wa ¿giryi pixa yineru pyoptopiratyaplu Goyakalu? ¿Kajpa kamrutikolu wanerge chinanru wa kamrutjeru,? “¿Klu chinanu wane pixa kamruretno?” ²¹¿Gi ge rumkata kamrurewakleru walejpako kamrutyaplu pastono kigle getkolupa ga wa satu muglegetkotupa?

²²Goyakalu galuka gekakgiretinri jigekanu, rumatikolu raluka gixkakletlu ruyakle, wane rixa wa mapognanutu rixa gakotletlu jgekanchiyegkaka galpokotkaluru ramginripa. ²³Wane rixa rumatikolupa wa ponikolkaka royaknuya retwamonutanune chinanupa. Wannanwa ralpokotanune gimalwuru chinanu. ²⁴Wanna koxa tomga, ga wa wixa. Gi wanna Goteyonepjeni, seyni koxa payinkaka. ²⁵Wane koxa chinyawaka Goseyi tokanuya:

**Nayinerutene nchinanna
nma gayinerutetanatanune koxa.
Ga wa nma malukanatanro,
nalukanro nchinanro.**

²⁶Wane rixanu:

**Wa chinikowakna:
Gi wa nayinerutengi gixa,
Waneya Goyakalu giwekachri
wgenene
chinikolupna.**

Gixetachinepje gognetkaako

²⁷Wane koxa china sapleta Gisayiya Gisrayilinepirana: “**Wane pejnumkana Gisrayiliklopishane tsru wenu ksatnepagi pixka pejnumkana, gixetachinepje gognetkaako.**” ²⁸Gi rixanu **Gitsrukaachi kamrure nikatpotutanu, sustakanu tye chijiya.**

²⁹Muchikawa wane chinyawaka Gisayiya:

**Gitsrukaachi ksolaloteru
gimka ruxetkaklopishatanunwu,
Sotoma gajenniko pixkamka
wixanuna,
ga wa Komora gajenni
pixkapotukmaka wixanuna.**

Sotlu gitspetkaluru

³⁰¿Gi wchinanu koxa? Wa payineko poyagkaklewlu momkagitkane rapkapluna poyagkaklewlu. Walenwa poyagkaklewlu galixluya. ³¹Ga wa Gisrayiline wa Tokanchi Yokanatkaluru poyagkaklewlu gomkagitachine, gi wa rapkapluna Tokanchi Yokanatkaluru poyagkaklewlu. ³²¿Klu chinanu? Gi rixanu gi wa galixluya romkagitluna, seyni Tokanchi Yokanatkaluru kamrureya pixka. Giyagni rutspetanna sotlu gitspetkaluruya.

³³Chinyongatyawaka:

**Siyu Magkate nutaklu
sotlu gitspetkaluru,
sotlu gijrukikowaka,
Tye sotlu galixachri gi wa
patmenuwatanu.**

**Tokanchi Yokanatkaluru poyagkakachri
walenwa Kristo**

10 ¹Nomolene, galikakni, naji gishinikyawaka, ga wa Goyakalu nagjire wanna chinanu walenwa rognewatinripna. ²Gi rixanu gita gipgujtatna jmerpotna Goyakaluya, seyni gi wa gamatkalewluya. ³Gi rixanu gi rumatluna wa Goyakalu poyagkaklewle ga wa wannanuko retunga kamruretna. Gi wa yijnakotluna Goyakalu poyagkaklewle. ⁴Gi rixanu Tokanchi Yokanatkaluru poyagkakachri walenwa Kristo, poyagkaklewlupejnuruko galixachri chinanupa.

Poyagkalewlu wa galixlu chinanu

⁵Moysisi yonpiranyegitlu poyagkalewlu Tokanchi Yokanatkaluruya. Wane china: wa Tokanchi Yokanatkaluru kamrutachri walenwa poyagkakachri, ga wa yineru tyekaka gixachripa ruwekanu waleya. ⁶Wa ralixleya poyagkakachri wane china:

“Gi wane pchingajitanu, ‘¿Katu tengogne gatskotanu wa chiji rawapyaplu Kristo?’”

⁷Gi koxa wane pchingajitanu: “¿Katu gijrukanu gitskata potu rawapyapatnaklu Kristo gipnachinetskalaya?” ⁸Gike. Wane china ralixleya poyagkakachri, “Gi gowuklu Goyakalu tokanu. **Punamaya rawa Wale tokanu, ga wa paji rawa.**” Walenwa tokanchi galixluya, wunkakletanru. ⁹Wa punamaya pupgujtatinri Gitsrukaachi Geso, wa pajiya palixinri Goyakalu yotunkaklu gipnachinetskalaya, rognеткаako. ¹⁰Gi rixanu yineru rajiya ralixya waneyaplu poyagkalewlu. Ga wa ginamaya rupgujtalewata rognеткаikolupa.

¹¹Gi rixanu wane china yonchi: “Pejnuruko Goyakalu galixachripa gi wa patmenuwatanu.” ¹²Gi rixanu pixkakakanni Goteyone ga wa Kriykone. Gi rixanu Walekni pejnuruneko Gitsrukate ponikolni pejnuruneyako Wale tomgachine. ¹³Gi rixanu pejnuruneko Gitsrukaachi giwaka koschekachine ragirgognereyna rognеткаakona.

Kristo ginkakletikolu runya galixlewlulu

¹⁴Giyagni ¿gi rixpoko koschekletanruna ma malixanatanutna? ¿Gi rixpoko galixletanruna ma yijnakpiranyegitanruna? ¿Gi rixpoko yijnakletanruna satu munkakletanutu?

¹⁵¿Gi rixpoko ginkaklewletanna myokanatkoneko rixinna? Yonchi chinyawaka, “**¿Gi pagiglenjixinanuktana wa Kiglerpotunanu Tokanchi kigleruya ginkakletachine!**”

¹⁶Seyni gi wa pejnuruneko yijnakotlu Kiglerpotunanu Tokanchi. Gi rixanu Gisaiya wane china,

“**Gitsrukaachi, ¿katu galixlu wunkakle?**”

¹⁷Giyagni yijnaklu runya wa galixlu. Kristo tokanu runya yijnaklu.

Gisrayiline ma malixlena

¹⁸Seyni wane nchina, ¿Gi ge yijnakyegitluna? Galikakni.

Psolchijneko pogiwatya.

Yoptukyawakpotunanuko tye psolu chijiko

Pogiwatya wanna tokanu.

¹⁹Seyni wane nchina, ¿Gi ge rumatluna Gisrayiline? Muchinanu gapka Moysisi wane china:

Netsotankakangi yine migjeya, ga wa payine manshinikanune numtuwnakakingi.

²⁰Gisaiya mpiikotu wane china:

Nukshiika nma mujgajeneya. Nekakgitnawa nma mepomgayegitjene yegi.

²¹Wa wanna Gisrayilinepirana wane china: **Psolgogneko nomyokyegitna yine malixkane, majnakone.**

Wanena gixjetachine tsomitkalune gimutlewluya

11 ¹Giyagni wane nchina, ¿Ruknoknege Goyakalu rayinerutene? Gike rixiniko. Gi rixanu gitkoxni Gisrayili, Gawraklopishno, Migaminerno. ²Gi ruknokna Goyakalu wa rayinerutene, wa muchikawa rumatanune. ¿Gi ge gimata gixa Giliyapirana? Wa yonchi chinpiranyegityawaklu, wa Goyakalu

runkaka Gisrayilinepirana. Wane china,
³“Gitsrukaachi, **wanna giylatna ptokanu geneklewatachine. Jijrolekluna penekashatikowakakwakaka. Gitapje gitukatka. Retumga giylaletmaknona.**”
⁴Seyni ¿gi china gigitletu Goyakalu?
“Waneyawano payokgipre waragka jejine Waalistsi myoptsojiktane.” ⁵Waneko pixka rixa xawakni koxa, wanena gixetachine tsoमितकलune gimutlewluya.
⁶Ga wa gimutlewluya chininri, gi wa kamrurchiyini. Wane ma mixkamka wa gimutlewluya gimka gimutlewlupni.

Mshinikannuchi

⁷Giyagni ¿klunerni? Gisrayiline gi gapkaplu rujganruna, ga wa tsoमितकलune gapkaplu, ga wa pimrine shikpokwakatana. ⁸Chinyongatyawaka:
Goyakalu genekna mshinikannuchi, giyagalna ma metinitipna, gijnakna ma yijnakotinitipna xanigognenanu.
⁹Tawi wane chinpiranyegitanna:
Nikawaklekwakna gitspekakanunna; gitsekletupo yanunna. Wane rixa gapnugognenatkotanunna.
¹⁰ **Mapshagaygalepna ma metinitipna. Satpokgayijgapgoggenatanna.**

Gognewatikaluru payineko chinanu

¹¹Giyagni wane nchina, ¿rutspetannage wa rujrukinripna? Gike rixiniko. Seyni wa rutspetinriyina wanna runya gognewatikaluru payineko chinanu, retsoमितकलunepna Gisrayiline. ¹²Ga wa wanna mukochire chinanu ponikowatinrina psolchijneko gajene yine, ga wa masawatinrina chinanu ponikowatinrina payineko, wanepnute potu ponikowatanna galikakni wa katsepa potu rixa jiglokletinpatnakna Gisrayiline.
¹³Gixa nuynumsata, payineki. Giyagni npoyagnutlu nkamrure, gi

rixanu gita galikaka yokanatanruno payineko chinanu. ¹⁴Giktako nixpoko getsotankakletinna nomolene nomaneya, wanna pimrine gognetkaako gita chinanu. ¹⁵Gi rixanu wa ramginrina wanna, rupoyikgayegitikolna tye psolchijneko gajene, ¿klunerupni yoptotokolupna? Walepjepni wa ruwekinripatkana gipnachenenanu. ¹⁶Rejiwle kpashiri rixini, pejnuruko kpashiri koxa. Ga wa gitski kpashiri rixini koxa, giplukaka koxa kpashiri.

Goliwamunaplukaka

¹⁷Wa pimriplukaka gistaakoklunu, ga wa pixa goliwa mutaakotmuna pixkalutuyi gipxaakaluryi wanna kashrigle. Walerutu goliwamunatskiya, goliwamuna ponikolewle yoptotachri pixinri, gi palixkotinwa waleplukaka pnute. ¹⁸Wa palixkotinmakwa, gi wa pixa giweekaklu gitski, seyni gitski giweekakuyi pixa.

¹⁹Giyagni wane pchinanu pixa, “Gistaakaluru giplukaka, nupxakikolupa gita wanna kashrigle.”

²⁰Gwu. Ma malixlenuyna gistaakalunni, seyni pixa galixlu chinanu wane pwa. Gi wa pixnanuko tsru pkagwakinwa, seyni piklewatanu. ²¹Gi rixanu Goyakalu gi chipetinri rumaturewaplutanrukaka, pixa koxa gi wa chipetanu.

²²Giyagni petanu kshinikanurni Goyakalu ga wa kgokolni. Galikaka potu kgokolni gijrukachine chinanu, seyni pixa chinanu kshinikanuru wa pixa kshinikanuru gomkagletinri. Ga wa pnuko pixininapa pixkoxapni gistaakalurunapyi. ²³Ga wa wannako gi wa romkagitinripna ma malixleyna rupxaakona. Gi rixanu kgiyaklewaklerni Goyakalu ruptaka gipxakletyapna. ²⁴Gi rixanu pustaakoklunu mutaakotu goliwamunapu mumturetanrumuna, ga

wa pma mumturetanutu pupxaaka
kigleru goliwmuna, ¿gi ge
wanepnuteyaka
rumumtureplutanrukaka
gipxaakalurupni roliwatmunna?

Gisrayiline gognetkaako

²⁵Gi rixanu gi naluklu, nomolene, gixa
mumatanutu tye giyogimanatkaluru
tokanchi, gma malixkotinitipnawa. Wa
ptsotsotaji shikgaji rixna Gisrayiline
katsepa potu rixa jiglokletinipna
payineko. ²⁶Wane rixanna pejnuruneko
Gisrayiline gognetkaako,
chinyongatyawaka:

**Siyomriji ruyakatya
yostamyoyeglewatachri.**

Wale koshripatina

**Gakowoklopishane
ma kagwakpirnukleyna.**

²⁷**Nkonmukochiretinna walgogne.
Tyenwa nupiratyana.**

²⁸Giyagni wa Kiglerpotunanu
Tokanchipirana kamnixachine rixna gixa
chinanu, ga wa tsoitkoklunupirana
galuukalune rixna rutsrukateninina
chinanu. ²⁹Mkashrijetanshinikanutkatu
Goyakalu genekashlekaka, tomgalewle.
³⁰Gi rixanu gixa pixka gma
malixanatkanru Goyakalu, ga wa xani
gapkaplu getwamonrewlu wanna ma
malixlenu chinanuya. ³¹Waneko pixka
rixna xani. Gi ralixna.
Rapkapyakoxapluna getwamonrewlu
wanna, gixa getwamonutikoluya. ³²Gi
rixanu Goyakalu gishyatna pejnuruneko
ma malixlenuyna, retwamonutyapna
pejnuruneko.

Tsrupotunanu ponikolu Goyakalunu

³³iTsrupotunanu ponikolu
Goyakalunshinikanu, rumatkalewle!
Mumata jemkotpotni rutakyagoklewle.
Mukshikanshinikanutkotu ratnugapote.
³⁴Gi rixanu

gike gimatanshinikanutlu Gitsrukaachi.

Gike giyakotlu.

³⁵Ga wa ¿katu gapka geneklu Wale,
Goyakalu gapnu genekletyaplu?

³⁶Gi rixanu Waleya, ga wa Wale
chinanu, ga wa Walenupa
ptowrunanuka. Walenupa royaknu
rixgognenatyawaka. Wane gixkalurupa.

Genekashlu giwekachri

12 ¹Giyagni, nomolene, nagjitgi
Goyakalu getwamonrewle
chinanu giylatkalurunepa pixkalungi
genekmanetinwa genekashlupa
giwekachri, kpashiri, Goyakalu
gigleretanru. Walenwa gkamrure
potukalu potu Goyakalu yegi. ²Gi wa
tyegogne gajene pixka gixanu, seyni
pnuko gixinwa
gerotewanshinikankaakalungi nchininri,
gimatyaplu klunerni Goyakalu galukanru
kigleru gigleretkaluru mmagatikatu.

Kristomanepsojtkaka

³Giyagni gimutlewlw nenekikoluya,
wane nchingi satkaka gixa yegi gwachri,
gi wane rixinri pnute ralixkotinwa,
seyni kanshinikanurupni
yanshinikanyegitinwa wa Goyakalu
wane rixa yagotletyawaklu satkaka
galixle. ⁴Gi rixanu wane rixpokota.
Satakmane waneywu gixo
manchipsojtkaka, seyni gi wa
pejnuruneko waneko pixka gixa
kamrureta koxa. ⁵Waneko pixka wixa
pamanepjewu Kristoya, ga wa
pejnurunekwu pamanepjepsojitwu
pimrineymananuko.

⁶Gi rixanu waneywu pnunnu gixachri
genekashlu, rixyawakni wa gimutlewlw
wenekikolu. Wa tokanchi
geneklewatachinwu wixinri wane rixa
yagotletka galixlu wixanupa,
wanepotuko wixanu. ⁷Wa

kamrurewatachri rixinri, wane rixa kamrurewletanu. Wa yimaklewatachri rixinri, wane rixa yimaklewletanu. ⁸Wa kgiykolewakleru wane rixa gikykolewletanu. Geneka salewatachri machipetupni. Girukotlewatachri jmererupni. Kgetwamonreru rumuwleya renekashlewatanu.

Xirnanshikanutachinepgi

⁹Gi gixasha galuklewletanu. Gaganutanru mugletu. Kigleru gomkagitanu. ¹⁰Galuuakanu gixkakluko moletkakachine pixka. Satkaka gkgawakpirkakanu gixkakluko. ¹¹Gi wa mmerenepgi. Xirnanshikanutachinepgi. Gitsrukaachi wayegrenepgi. ¹²Gimjikachinepgi kagwaakaluru. Gakotanshikanutachinepgi nsalewninriya. Gomkagitanru gagjigognere. ¹³Gapikanna magatinrinwa kpashirine. Machipejpingognenanupgi.

Kigleruya paalixinri gekutu

¹⁴Giglenshikananyegjixanna gkojwakjene. Giglenshikananyegjixlewatanu. Gi gkamakpiirewatanu. ¹⁵Gimuwatanu wa gimuwatachineyama. Nchiyagatanu chiyagatachineyama. ¹⁶Panshikanurunepgi. Gi galixkotinwa. Mpogireneymapgi. Gi wa kgiimatkalwaklerune gkgawakanshikananutinwa. ¹⁷Gi wa gapnutanru gekutu gixjeru gekutuyua. Gkamrutanru kigleru pejnuruneko yine getanu. ¹⁸Rumkata wane gixkota, wa gixa gimkata wane gixletyawaka, kigle gwalepgi pejnuruneko yineyama. ¹⁹Nalukanune, gi gixananuko gapnyegitinwa, seyini getashlewatanu jgekanchi waneyapa. Gi rixanu kayongalutkani,

Gitanni gapnuuchipa.

Gita gapnurewatanu, china wa Gitsrukaachi.

²⁰**Giyagni, wa nachichinipa wa pkamnixeru peneka nikletanru. Ronunnagatowatinipa peneka giiretanru. Wane pixini chichmero pmoljiwutanru.**

²¹Gi wa gekutu gaalixanyi seyini wa kigleruya paalixinri gekutu.

Pejnuruneko yijnakotanna tsrukakalune gitaakalune

13 ¹Pejnuruneko yijnakotanna tsrukakalune gitaakalune. Gi rixanu maleshlu gitaakaluru, seyini Goyakalu gitakanrupjeni. Wanerune Goyakalu gitakna. ²Giyagni gitaakaluru yagotachri, Goyakalu gitakanru yagota. Ga wa yagotachine giklukanuwnayegkawnawa. ³Gi rixanu wa gitsrukaachine gi piikaklu kigleru kamrutachri, seyini gekutu kamrutachri galikaka. ¿Gi ge paluku pma pikyanuplu tsru gitaakaluru? Kigleru pkamrutanu. Ralixkotanyi wale. ⁴Gi rixanu Goyakalu kamrurewyegitachri kigleyi pixinriya, seyini wa gekutu pkamrutini, pikanu. Gi rixanu gi wa maleshawaka raniklu yoglolewapi. Gi rixanu Goyakalu yegi kamrurewatyachri. Wa gekutu kamrutachri kapnuklerni, saletikolupa gekutu kamrutachri. ⁵Giyagni gimkata yijnakletna gi wa jgekanchiyapje, seyini koxa muklukanuwnanshikanutkane gixinriya.

⁶Gi rixanu waleya koxa gwenutlu girukotlewatachri gitakanru. Gi rixanu Goyakalu kamrurewyegitachine. Goyakalu koxa chinanu kamrurewatna wanna. ⁷Gapnutanna pejnuruneko gma mapnutanunnewa. Wa girukotlewatachine priwishkatini chiji chinanu, chiji gwenutinri, ga wa marnewlu chinanu, marnewlu gwenutinri. Katukta gmaga pikleta mpikanru. Katukta gmaga kagwakpiireta, gkgawakpiratanru.

**Galuklewlu poyagaklu Tokanchi
Yokanatkaluru**

⁸Gikeko griwishkatanu, seyni griwishka galuukakletanu gixkalkuko. Gi rixanu rumwastsitanru galukachri poyagaklu Tokanchi Yokanatkaluru. ⁹Gi rixanu: **Gi pumopatlewatanu, gi puylalewatanu, gi pchowguwatanu, gi ksotanugopyi**, ga wa wane chininipa satu yokanru koxa, tye tokanchi wanerutu rawa: **Palukanru pumwastsitanru pixnanuko pixka**. ¹⁰Wa galuklewlu gi wa gektutu rixlu rumwastsitanru. Giyagni galuklewlu poyagaklu Tokanchi Yokanatkaluru.

Gogitkani

¹¹Wane gixanu gi rixanu gimatlu wa gogi, wa rapokatka gipapko wuyokinripa wumkinriya. Gi rixanu gi gowukatkalu xani wognewatinripa, walixinrigognepapko pnute. ¹²Goyechno giknogatka. Gogistsitkani. Giyagni koxa mapshagawaka kamrure wuknokanutka. Walpokotinwa pokamlalu kamrure chinanu. ¹³Gogi yanachine pixkawu wixa yanretanutka; kshinikanurunepwu; gi wa tsru niklu yegi gayanu, gi wa gimrueyegiko, gi wa gapoklewliyempotunanuko, gi wa mpogijpatnuchyegiko, gi wa yangakakluyegiko, gi wa sotanugnuchiyegiko. ¹⁴Seyni Gitsrukaachi Geso Kristo gwanu. Gi wa galpokognaputanru gimane getsotanutyawakapa.

Gigroka galixletachine

14 ¹Gyoptotanru gigroka galixletachri, seyni gi wa yoptopirkaklu chinanu wale getlepirana. ²Gi rixanu satu galixlu pejnurkakako niikaluru. Satu gigrokachri sana gitaakalurupje nika. ³Ga wa nikachri gi geyikanru wa mniikatu. Ga wa mniikatu

gi wa ruklukanuwnayegjixanru nikachri, gi rixanu Goyakalu yoptotanru.

⁴Gi gixachriyi pixa wa pjigyegetiyawaklu satu yegi gipxaklewatachri? Waleko rutsrukate chinanu romkagi kamrurewletanu waka ruknooko. Gi rixanu kgiyaklewakleru rutsrukate romkagikakyaplu.

Gitsrukaachinunwu

⁵Satu pnuko gixgogneyegita. Satu pagognerutu kagwakyalu. Satkaka wane gixanshinikanutanru. ⁶Gogi yanshinikanutachri, Gitsrukaachi chinanu yanshinikanutanru. Gogi myanshinikanutkatu Gitsrukaachi chinanu gi yanshinikanutanru. Nikachri Gitsrukaachi chinanu nika gi rixanu poyagnutlu Goyakalu. Ga wa mniikatu Gitsrukaachi chinanu gi nikanu. Poyagnutlu Goyakalu.

⁷Gi satuna wixaya ruweka waleyako. Gi satuna waleyako rupna. ⁸Gi rixanu wuwekini, Gitsrukaachi chinanu wuweka. Ga wa wupnini Gitsrukaachi chinanu wupnana. Giyagni wuwekinipa waka wupninipa Gitsrukaachinunepwu.

⁹Gi rixanu wale chinanukni rupna ga wa yotunota Kristo, ga wa ruwekatnaka, gipnachine ga wa giwekachine Gitsrukate rixinripa.

**Satkakwu wixa ginkakyegitinwa
Goyakalu yegi**

¹⁰Ga wa pixa, iklu chinanu puklukanuwnayegjixlu pumole? Ga wa pixa koxa iklu chinanu peyiklu pumole? Gi rixanu pejnurunekwu wane tunwatanu Kristo gitakyagoklewatyawakapa. ¹¹Gi rixanu wane chinayongatyawakatani:

**Wane china Gitsrukaachi,
Nuwekinri Gita,
Gita yegi yoptsojitanna
pejnurunpotunanuko.**

**Pejnuruko yineru gipguytayegitanru
Goyakalu.**

¹²Giyagni satkaku wixa
ginkakyegitinwa Goyakalu yegi.

Womkagitanru kiglenshinikanmenu

¹³Giyagni gi wanepnuteko
wuklukanuwnayegixkakjetanu, seyni
getjetinwa galikaka gi wa gitspetkaluru,
gitseklu gitakyegitanru gimole.

¹⁴Numata gita, nalixlu Gitsrukaachi
gikeenani niikaluru walenanuko
gimuteru, seyni girukokta waleko
gishinikanru pagixanu gimuteru rixinri
waleyni wa gimuteru. ¹⁵Gi rixanu
niikaluru chinanu wamontaako pumole,
gi wa galuklewatachri pixka pixa. Gi wa
pnijituya pangakakanru satu yineru
wale yineru chinankoxni rupna Kristo.

¹⁶Gi koxa mupashichkotupni kigleru
gixanu. ¹⁷Gi rixanu Goyakalu
pogirewatyawaka gi wa nijiihini, gi wa
giiruni, seyni poyagkaklewuni,
kiglenshinikanrewluni, ga wa
gimuwuni Giwekikaluru Kpashiriya.
¹⁸Gi rixanu Kristo wayegeru teyaya
ruglenshinikanutlu Goyakalu.
Gigleretkaluru yineya.

¹⁹Giyagni womkagitanru
kiglenshinikanmenu. Womkagitanru
klunerukta wa waleya
wtseruwakanshinikankakinripa
wixkakluko. ²⁰Gi nsaletanru satu yineru
Goyakalu kamrutanru nijiihi chinanu.
Ptowrunanuka galikaka powralkakni,
seyni gekutni yineruya wa
rutspekaklewatini nikanruya. ²¹Kigleru
galikaka gi pnikanru giylatkalurgitu, gi
puranro winga, gikena klunerukta
gimkata gitspeekakyaplu pumole, ga wa
gikena gitseklu yakakanru, gike
gigrokakanru.

²²¿Palixge? Pixnanuko palixanu
Goyakalu getanu.
Giglenshinikanyegitkaluru

muklukanuwnayegixnachriwa
rugleretanshinikanutanruya. ²³Wa
nutanshinikanutachriko nikinri
ruklukanuwna, gi rixanu gi wa ralixleya
niklu. Klunerukokta galixlewlu
mkamrutikotu mukochrini wale.

Gichkolune ga wa gigrokachine

15 ¹Giyagni gichkolunwu wumkata
gipxakletna rugrokinriyina wa
mumkatkane. Gi wumkata
gimuletawa. ²Satkaku wixa
gimutanru wumwastsitanru kigleruya
tseruwakanshinikanutkalurupa. ³Gi
rixanu Kristo gi wa rumutnawa. Seyni
wane china yongatyawaka:

**“Yangalna tokanu pyangajene
gapyegitno.”**

⁴Gi rixanu wixa chinanu yonatkaluru
muchikawa yonatkalurpirankaka
wymakikulupa kashnantakgogneruya,
giykollewuya yonchi giyakatyachri
waneywu wixinripa wkagwaklepa.

⁵Ga wa Goyakalu kashnantakgogneru,
ruykolewle waneyalutu, genekangi
panshinikanurungi gixinripa Kristo
Gesoya. ⁶Panshinikanurungi
patokanurunepgi gimalwutyaplu
Goyakalu Ruru Wutsrukate wixanu Geso
Kristo.

**Wale chinanupa waneyapna
kagwaklewlena payineko**

⁷Giyagni Kristo yoptotingi
pixkapotuko, gixa yoptokakletanu,
rumalwutikolupa Goyakalu. ⁸Gi rixanu
wane nchina, kamruwakleru rixka
Kristo Geso sajruka gistaklewluya,
tokanchi galikakpotunanu
Goyakalupirana chinanu, poyegityaplu
gitsrukaachinni gipiratikaluru.

⁹Payineko gimalwutyaplu Goyakalu
retwamonrewle chinanu.
Chinyongatyawaka:

Giyagni nupguytatanyi

payinyegiyako.

Nshikaletgiwakatanyi.

¹⁰Wane chinatnaka:

**Gimuwatanu, payinekgi,
gineruneyma.**

¹¹Rumepetatnaka:

**Gimalwutanru Gitsrukaachi
pejnuruneko payinekgi.**

Galixkotanru, payinemnunanuka.

¹²Gisaiya gimepetatnaka:

**Waneplu Gesetski, payine Gitsrukate
yotunomtachripa.**

**Wale chinanupa waneyapna
kagwaklewlena payineko.**

¹³Wa kagwaklewlu Goyakalute genekpotutangi pejnuruko gimuwlu giglenshinikanrewlu galixinri. Tsuru potu kagwaklewlu waneyapgi Giwekikaluru Kpashiri giyaklewleya.

**Pawlo Goyakalu kamrurewyegitachri
payine chinanu**

¹⁴Naponshinikanyegitgi, nomolene gitanune, wa gixa koxa kshinikanurunpotgi, psolpotukopirana gimatachinepgi, gimkata giykokakletinripa gixkakluko. ¹⁵Psoji mkagwakpiratkatno nyonyegitgi, nomolene, wane nixa gishinkapkakletgi, gimutlewlu chinanu nenekikolu Goyakaluya. ¹⁶Kristo Geso kamrurewyegitachripno payineyegiyako chinanu, Kiglerpotunanu Tokanchi Goyakalunu nkamruretini. Payineko genekashatikolu gigleretkaluru rixinripa, kpashiri rixkaklewatinripa Giwekikaluru Kpashiriya.

¹⁷Giyagni waneyno nalixkotpiranatyalu Kristo Gesoya Goyakalupirana. ¹⁸Gi rixanu nkagwakpiratmaka yanumsayegletlu pagixanu pirana wa Kristo gi kamruta gitaya yijnakotinripna payineko tokanuyna, kamrureyna, ruyaklewleya giglajrukakaya, getkalurkakaya,

ruyaklewle Giwekikaluru Goyakalunu.

¹⁹Wane rixa wa Gerosale ga wa psolsajrukleko Giririkpotunanuko nunkakletananumtlu psolchijneko Kiglerpotunanu Tokanchi Kristopirana.

²⁰Wane nixa muchkotletnawa nunkakletyaplu Kiglerpotunanu Tokanchi, ma koschekgiwakitakowakaya Kristo, gi wa satuna galpokotyawaka nkamrupjitinripa. ²¹Seyni chinyongatyawaka:

**Munkaklewyegetkonewa retanna.
Mjemkanewa rumata jemanruna.**

Pawlo ginkakletlu wa Roma rushinikinri

²²Giyagni gixo kata numaletka gixa yegi nyinripa.

²³Ga wa xani gike nixatka tyesretkaka. Gixo walapu nalukpotutmaklu nyayegityagi. ²⁴Giyagni Gispanya nyinpatka, nyayegitangi. Gi rixanu nkagwaka getlemtgi nuknogamtinipa, ganikyapno waneya, nali getlemtinpatkagi. ²⁵Ga wa xani Gerosale nyanutka nupxakyapna kpashirine. ²⁶Gi rixanu Masetonya gajene, Gakayi gajene kigle getle rixluna genekashlu gitaklu kwamonurune kpashirine chinanu wa Gerosale gwachine. ²⁷Gi rixanu kigle getle rixluna nyi payineko. Ga wa galikaka rumkata gipekooyegletna Gerosale gajene, rapikonna chinanu kiglerkaka wannanu Giwekikaluruya. Payineko gimkata gipxaklekoyna gimaneyna. ²⁸Giyagni nnikatinpatkalu wa tye ga wa npoyegitinpatkalu tye kamrurchi, Gispanya nyinpatka, netamtangi xako. ²⁹Numatlu wa napyegitinipgi, Kristo giglenshinikanyegle potu numapokanu.

**Pawlo gagjitna Roma gajene Kristonune
ragjigognetinripna**

³⁰Nkegemgayegitgi, nomolene, Wutsrukate Geso Kristoya, ga wa

galuklewu Giwekikaluruya, gipxakanno. Goyakalu gagiyegitanno, ³¹nushpakiripa malixkane Goteya gwachinyegiya; wa genekashlu kpashirine chinanu Gerosale gwachine, walenwa nkamruyegitanru, yoptotokolupa. ³²Gimuwatachripno napokyegitinipgi wa Goyakalu galukyawaka, gixaymananuko napnanutinripa. ³³Pejnurunekgi gixaymaplu giglenshinikanrewlu Goyakalute. Wane gixkalurupa.

Pawlo gimatkakyegitlo Gwewe gimolna

16 ¹Gwewe numatkakgi gixa, wumole, Senkre gapatjetikowaka kamrurewatyachroni, ²gyoptotyaplo Gitsrukaachi chinanu, kpashirine kgimuka; gipxakyaplo klunerukokta talukyagi. Gi rixanu gi gepika tupxaka wala, ga wa gitpotuko tupxaka.

Galukgiwaklewu

³Galukanna Presura, ga wa Gakila nukamrurewatanune Kristo Gesoya. ⁴Wannamka geneka giwekleta nuwekinripa. Gi wa gitapje poyagnutna, seyni pejnuruneko gapatjetachine payinemnunanukaya. ⁵Galukgiwokatanna gapatjetachine koxa gipjiyna. Galukanru Gipinito, nalukanru. Walenwa muchi galixletachritka Kristo Gasyaya. ⁶Galukanro Mariya, kamrurewopotutachro gixyegiya. ⁷Galukanna Ganroniko ga wa Gonya, nomolene, gitayma gostujanatkalune gimatkalune potu yokananune yegi. Wanna koxa muchi gwayegletachine Kristo gitaya.

⁸Galukanru Gampli, nalukanru Gitsrukaachiya. ⁹Galukanru Gorwano, wupxakjeru Kristoya, ga wa Stachi, nalukanru. ¹⁰Galukanru Gaple,

getumgakaluru Kristo yegi rixinri. Galukanna wanna Garistowolo.

¹¹Galukanru Gerotiyu nomole. Galukanna Narsisopji gajene, Gitsrukaachi gwachine. ¹²Galukanna Trigena ga wa Trigosa, Gitsrukaachi kamrurewyegitachrone. Galukanro Persita galuukaluro, Gitsrukaachi kamrurewyempotutachro. ¹³Galukanru Rogwo, Gitsrukaachi tsomitanru, ga wa runro, ga wa gitanu. ¹⁴Galukanna Gasinkrito, ga wa Glekonte, ga wa Germa, ga wa Patropa ga wa Germi, ga wa moletkakachine wannaymalune. ¹⁵Galukanna Gioroko, ga wa Golya, ga wa Nereyo, ga wa yegwaklo, ga wa Golimpa, ga wa pejnuruneko kpashirine wannaymalune. ¹⁶Galukakanu kpashiri gamluruyuma. Ralukangina pejnuruneko gapatjetiyawaka gajene Kristonune.

Ruykotna kyokwirewakleruneya

¹⁷Nagjitgi, nomolene, getanna gkotspalkakjenemka wa ginkaklewu gixa ginkakyegitkaluryegiya, ga wa gitspetkaluru gitakachine yimaklewluya. Gitspalatinna wanna. ¹⁸Gi rixanu wanna pixkalune gi wa Wutsrukate Geso Kristo wayegrenni, seyni ginanwakna galukanru wayegretna. Kigle tokanuyna, ga wa wane chinrena giglenshinikanyegitokolupa, wanna yokwigajitna myokwirewaklene. ¹⁹Gi rixanu gixa yijnakle gimatpiranatka pejnuruneyako. Giyagni numjikyegitgi. Naluku kgimat kale gixinripa kigleruya, ga wa mtsaklanepgi gekututuya.

²⁰Giglenshinikanrewlu Goyakalute giyampotu rumlokanunru Satanasyopni gixajixi rapukoteya. Wutsrukate Geso Kristo gimutlewu gixaymapa.

Pawlo gipxakjene galukle

²¹Ralukangina Timoteyo nukamrurewatanru, ga wa Losyo, ga wa Gaso, ga wa Sosupate, nomolene.

²²Gitni, Tersyo, kiruka yonatachrino, galukangi Gitsrukaachiya.

²³Ralukangi, Kayo numwapjitanru, pejnuruneko gapatjetachine gapatjepjijetanru. ²⁴Ralukangina Gerasto, sroschi gapatjejetachri pokchiya, ga wa gimole Kwarto.

Ralipre gimalwuretlu Goyakalu

²⁵Gimalwutkalurupni Goyakalu, gimkata gmuchkotjerupa gixa, wane chinyawaka Kiglerpotunanu Tokanchi gitanu. Walenwa Geso Kristopirana

nunkakletanru. Wane china tokanchi yogimanatkaluru muchikawgognenanuko.

²⁶Ga wa xani giggujetkalurutkani tokanchi geneklewatachine chinyawaka. Wane rixa yokanreta wa gike rixiniko mnikawnakotu Goyakalu, wa runkakikolupna pejnuruneko payinemnunanuka yijnakotinripna; ralixinripna. ²⁷Satupjerutu Goyakalu ksimatkaleru gimalwutkalurupni Gesokristo chinanu rixgognenatyawakpatka. Wane gixkalurupa.